

M.A. 4th Semester Examination, 2013

SANSKRIT

PAPER — SAN- 404

Full Marks : 40

Time : 2 hours

The figures in the right hand margin indicate marks

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable

Illustrate the answers wherever necessary

GROUP — A

[Marks : 40]

1. Answer any *one* of the following : 13

(a) कुन्तकसम्मतं वक्रताप्रकारमाश्रित्य कश्चन प्रबन्धो
विरच्यताम् ।

(Turn Over)

(2)

- (b) साहित्यस्वरूपं कुन्तकोक्तदिशा सोदाहरणं प्रतिपाद्यताम् ।
2. Explain either of the following in Sanskrit applying Devanāgarī script : 7
- (a) धर्मादिसाधनोपायः सुकुमारक्रमोदितः ।
काव्यबन्धोऽभिजातानां हृदयाह्लादकारकः ॥
- (b) तद्भावहेतुभावौ हि दृष्टान्ते तदवेदिनः ।
स्थाप्येते विदुषां वाच्यो हेतुरेव हि केवलः ॥
3. Answer any *one* of the following : 13
- (a) काव्यमीमांसानुसारतः काव्यकारणमालोच्यताम् ।
- (b) कस्तावत् काव्यपाकस्यार्थः ? राजशेखरानुसारतः
काव्यपाकमालोचय ।
4. Explain either of the following in Sanskrit using Devanāgarī script : 7
- (a) “बहुज्ञता व्युत्पत्तिः” इत्याचार्याः ।
- (b) त्रिधा च सा स्मृतिः मतिः प्रज्ञेति ।

(3)

GROUP – B

[Marks : 40]

1. यथाभिमतं प्रश्नद्वयं समाधेयम् — 10 × 2
- (a) 'अथातो ब्रह्मजिज्ञासा' इति वेदान्तसूत्रं प्रतिपद-व्यावृत्तिपुरःसरं शांकरभाष्यानुसारं व्याख्यायताम् ।
- (b) ब्रह्मणः जगत्कारणत्वं सूत्रभाष्यदिशा प्रतिपादनीयम् ।
- (c) सूत्रभाष्यानुसारेण ब्रह्मणः स्वरूपं निरूपणीयम् ।
- (d) 'जन्माद्यस्य यतः' — इति सूत्रे अस्य इत्यनेन किं बुध्यते ? यतः इत्यस्य कोऽर्थः ? सर्वं विशद्य सूत्रस्याशयः प्रतिपादनीयः ।
2. यथेच्छमेकस्य संस्कृतभाषया टीका लेख्या (देवनागरीलिप्या) — 5
- (a) साधनचतुष्टयम् ।
- (b) मोक्षः ।
- (c) विरागः ।
- (d) ब्रह्मणः स्वरूपलक्षणम् ।

3. स्वाभिमतमेकः समाधेयः — 10

(a) अर्थसंग्रहानुसारं धर्मलक्षणं निरूप्य प्रतिपदव्यावृत्तिपुरःसरं तस्य व्याख्यानं कार्यम् ।

(b) अर्थसंग्रहदिशा विनियोगविधेः स्वरूपं निरूपणीयम् ।

4. संस्कृतभाषया देवनागरीलिप्या स्वाभिमतमेकस्य टीका लेख्या — 5

(a) शाब्दीभावना ।

(b) वेदः ।

(c) उत्पत्तिविधिः ।